



ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Досліджено роль державно-приватного партнерства як ключового інструменту залучення інвестицій у процесі відбудови України за умов значного дефіциту державних фінансових ресурсів. Обґрунтовано, що масштаби потреб у відновленні, які істотно перевищують обсяги національного валового внутрішнього продукту, зумовлюють необхідність активного залучення приватного сектору. Розкрито сутність державно-приватного партнерства, його основні принципи функціонування та переваги, зокрема економії часу, оптимізації витрат, підвищення якості інфраструктури, впровадження інновацій і розподіл ризиків між учасниками. Проаналізовано сучасний стан реалізації проєктів державно-приватного партнерства в Україні, для якого характерні низька частка успішно впроваджених договорів, а також значна кількість нереалізованих або призупинених ініціатив. Визначено ключові проблеми розвитку цієї сфери, серед яких – складність процедур, недостатня інституційна спроможність органів влади, недосконалість механізмів захисту інвесторів і недостатній рівень прозорості. Окрему увагу приділено аналізу нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства, зокрема новому законодавству, спрямованому на спрощення процедур підготовки та реалізації проєктів, розширення сфер їх застосування та впровадження гібридних моделей фінансування. Висвітлено роль органів державної влади та спеціалізованих інституцій у забезпеченні функціонування механізму державно-приватного партнерства, а також необхідність підвищення їх інституційної спроможності. Зроблено висновок, що ефективний розвиток державно-приватного партнерства в Україні можливий за умови вдосконалення правового регулювання, зміцнення інституційної бази, активізації взаємодії з міжнародними партнерами та впровадження сучасних підходів до управління інфраструктурними проєктами, що сприятиме пришвидшенню процесів відбудови та сталому розвитку держави.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; органи державної влади; регіональний рівень; органи місцевого самоврядування; нормативні акти; інвестиційна діяльність.

Вступ

Постановка проблеми. Реалізація проєктів державно-приватного партнерства (далі – ДПП) є характерною як для високорозвинених держав, так і для країн, що перебувають на етапі розвитку або здійснюють відновлення національної економіки за умов несприятливого середовища. Набутий міжнародний досвід засвідчує, що застосування таких інструментів сприяє оперативному залученню приватного капіталу до інфраструктурних секторів, а також забезпечує стимулювання економічного зростання навіть за обмеженості державних фінансових ресурсів. Водночас традиційні фінансові джерела переважно не забезпечують належного покриття потреб у фінансуванні місцевих і регіональних інвестиційних проєктів. Разом з цим органам місцевого самоврядування часто характерний недостатній рівень інституційної спроможності та ресурсного забезпечення для надання якісних публічних послуг. Регіональний рівень управління відіграє ключову роль у розвитку стратегічно зна-

чущих галузей, що перебувають у його компетенції та потенційно становлять інтерес для приватного сектору з огляду на можливості комерційної реалізації. Ефективне функціонування ДПП як інструменту активізації інвестиційної діяльності та механізму залучення приватного капіталу у пріоритетні для держави сфери можливе за умови досягнення збалансованості інтересів публічної влади та приватних інвесторів. При цьому обрана правова форма реалізації партнерства має гарантувати інвестору належний рівень привабливості та безпеки вкладень у державні активи, водночас забезпечуючи досягнення ключової мети проєкту – розвиток стратегічно важливих секторів економіки. За таких умов держава повинна розглядати приватного інвестора як рівноправного суб'єкта партнерських відносин. Покладаючи на нього обов'язок виконання договірних зобов'язань, публічна сторона, зі свого боку, зобов'язана забезпечити повне та належне виконання власних зобов'язань відповідно до укладених угод.

© Copyright 2026 by the author(s)

Оліярник Володимир Васильович, канд. економ. наук, доцент, кафедра публічного управління та адміністрування.

Email: volodymyr.oliyarnyk@nltu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0008-3621-1949>

Бірюшов Дмитро Михайлович, здобувач програми доктора філософії, кафедра публічного управління та адміністрування.

Email: biryushov.dmytro@nltu.lviv.ua; <https://orcid.org/0009-0005-2057-4727>

Цитування за ДСТУ: Оліярник В. В., Бірюшов Д. М. Організаційно-правові механізми реалізації державно-приватного партнерства на регіональному рівні. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 2(87). Львів: НЛТУ України, 2026. С. 10–17.

Citation APA: Oliarnyk, V. V., & Biryushov, D. M. (2026). Institutional and legal framework for the implementation of public-private partnerships at the regional level. *Efficiency of public administration*, 1(86), 10–17. <https://doi.org/10.36930/508701>

Актуальність дослідження. Починаючи з 2017 року, в Україні здійснюється послідовна державна політика, спрямована на забезпечення засад сталого розвитку та імплементацію механізмів ДПП з урахуванням найкращих міжнародних практик. Уряд України визначає ДПП як один із ключових інструментів активізації інвестиційних процесів у сфері розвитку як економічної, так і соціальної інфраструктури. Водночас результативне функціонування ДПП як інструменту стимулювання інвестиційної активності та залучення приватного капіталу до стратегічно значущих галузей держави можливе виключно за умови досягнення збалансованості інтересів публічного та приватного секторів. Попри те, що масштабні інфраструктурні проекти залишаються в центрі уваги центральних органів державної влади, інвестування в інфраструктурний розвиток набуває не меншої значущості на регіональному рівні. Саме регіональні органи влади забезпечують надання широкого спектра базових і соціально необхідних інфраструктурних послуг. Варто зазначити, що потенціал реалізації проектів ДПП на рівні регіону є істотним. Залучення приватного сектору через механізми державно-приватного партнерства на регіональному та місцевому рівнях здатне забезпечити модернізацію інфраструктури, підвищення якості публічних послуг, а також формування додаткових можливостей для розвитку підприємницької діяльності.

Мета дослідження та основні завдання для її досягнення. Метою дослідження є здійснення системного аналізу організаційно-правових механізмів реалізації державно-приватного партнерства на регіональному рівні в Україні, виявлення інституційних і нормативно-правових обмежень їх функціонування, а також визначення напрямів підвищення ефективності залучення приватних інвестицій у розвиток регіональної інфраструктури та забезпечення балансу інтересів учасників партнерства.

Предметом дослідження є система організаційно-правових механізмів реалізації державно-приватного партнерства на регіональному рівні в Україні.

Методи та інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, що регулюють сферу державно-приватного партнерства, офіційні матеріали центральних органів виконавчої влади, аналітичні звіти міжнародних організацій, а також сучасні наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених. Додатково використано статистичні та аналітичні дані щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства в Україні, що дало змогу забезпечити комплексність і достовірність отриманих результатів.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів. У процесі дослідження використано: діалектичний метод – для пізнання сутності державно-приватного партнерства та закономірностей його розвитку за умов післявоєнного відновлення економіки України; системний підхід – для розгляду державно-приватного партнерства як цілісної багаторівневої системи взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та приватного сектору; методи аналізу та синтезу – для узагальнення теоретичних підходів і практичних аспектів функціонування механізмів ДПП, а також для опрацювання статистичних

даних щодо стану реалізації відповідних проектів в Україні; порівняльний метод – для зіставлення національної практики із міжнародним досвідом реалізації державно-приватного партнерства, зокрема у контексті відбудови інфраструктури та залучення інвестицій; формально-юридичний метод – для аналізу нормативно-правових актів, що регламентують сферу державно-приватного партнерства, включаючи законодавчі та підзаконні акти, які визначають повноваження органів публічної влади та порядок реалізації проектів; метод узагальнення – для формування висновків і пропозицій щодо вдосконалення інституційного забезпечення ДПП.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематику розвитку та впровадження ДПП в Україні активно досліджують як міжнародні організації, так і національні інституції та аналітичні центри. Значний внесок у формування сучасного бачення ролі ДПП здійснено в документі, підготовленому спільно Кабінетом Міністрів України, Світовим банком, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй, де обґрунтовано масштаб фінансових потреб України та наголошено на необхідності активного залучення приватного сектору як ключового джерела ресурсів для відбудови [11].

Аналітичні матеріали Світового банку та інших міжнародних інституцій, зокрема у сфері муніципальних проектів ДПП, акцентують увагу на ефективності цього механізму для розвитку інфраструктури, підвищенні якості публічних послуг і стимулюванні економічного зростання за умов обмеженості бюджетних ресурсів [14, 15]. У цих дослідженнях систематизовано основні переваги ДПП, серед яких оптимізація витрат, розподіл ризиків, впровадження інновацій та підвищення інвестиційної привабливості територій.

Водночас у національних аналітичних звітах, зокрема Міністерства економіки докільця та сільського господарства України, розкривається реальний стан реалізації проектів. Статистичні дані свідчать про наявність значної кількості укладених договорів за відносно низького рівня їх фактичної реалізації, що вказує на існування системних проблем у сфері управління, моніторингу та інституційної спроможності [13].

Окрему увагу дослідники приділяють правовим аспектам функціонування ДПП в Україні. У працях вітчизняних і міжнародних експертів проаналізовано нормативно-правову базу, виявлено певну неузгодженість із європейськими підходами [16]. Істотний інтерес у наукових і прикладних публікаціях викликають останні законодавчі зміни, зокрема затвердження нового Закону України "Про публічно-приватне партнерство", спрямованого на спрощення процедур підготовки та реалізації проектів, розвиток малих ППП та впровадження гібридних моделей фінансування [12].

Окремий напрям сучасних досліджень стосується інституційного забезпечення ДПП. У більшості публікацій підкреслюється необхідність підвищення інституційної спроможності, розвитку методичного забезпечення та формування ефективної системи підготовки проектів за підтримки державних органів і міжнародних партнерів [4, 9].

Виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень з державно-приватного партнерства, а також із поступового формування нормативно-

правової бази його реалізації в Україні, низка важливих аспектів залишається недостатньо розробленою. Зокрема, потребують подальшого дослідження питання чіткого розмежування повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері реалізації проєктів державно-приватного партнерства, а також удосконалення механізмів міжінституційної координації на різних рівнях управління. Потребує подальшого аналізу також практика застосування наявних організаційно-правових механізмів за умов децентралізації та післявоєнного відновлення, що зумовлює необхідність адаптації інституційної моделі ДПП до сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням одержаних результатів

Відповідно до останнього оновленого документа "Оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення", підготовленого Кабінетом Міністрів України у співпраці зі Світовим банком, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй, станом на 31 грудня 2024 року сукупний обсяг фінансових ресурсів, для відбудови України у десятирічній перспективі, оцінюється у 524 млрд доларів США (506 млрд євро). Вказаний показник майже утричі перевищує прогнозований на той час номінальний обсяг валового внутрішнього продукту України за 2025 рік [11]. У цьому контексті публічно-приватне партнерство є одним із ключових інституційних механізмів мобілізації інвестиційних ресурсів та підвищення ефективності управління відновлювальними проєктами. Державно-приватне партнерство також трактується як форму довгострокової взаємодії між публічним сектором (державними органами або органами місцевого самоврядування) та приватними економічними агентами, спрямовану на створення, модернізацію та експлуатацію об'єктів публічної інфраструктури, а також на забезпечення належної якості надання суспільно

значущих послуг на засадах ефективного розподілу ресурсів і відповідальності. Концептуальні засади функціонування системи ДПП базуються на сукупності взаємопов'язаних принципів, а саме: забезпечення інституційної відповідальності держави та узгодженості проєктних ініціатив із національними стратегічними пріоритетами; дотримання принципу регіональної конвергенції шляхом мінімізації територіальних диспропорцій та підтримки постраждалих регіонів із залученням місцевих громад; нарощування інституційної спроможності органів публічної влади; впровадження прозорих процедур відбору та пріоритезації проєктів на основі об'єктивних критеріїв; забезпечення ефективної координації та інформаційної взаємодії між донорами, фінансовими інституціями та іншими зацікавленими сторонами; формування гнучких механізмів, що гарантують своєчасну підготовку та реалізацію проєктів відповідно до актуальних потреб соціально-економічного розвитку України. Станом на початок 2026 року, за інформацією центральних і місцевих органів виконавчої влади України, у межах механізму публічно-приватного партнерства було укладено 201 договір. Водночас фактична реалізація охоплює лише 19 із них, зокрема 7 концесійних угод, 4 договори про спільну діяльність та 8 інших форм співпраці. Переважна більшість укладених договорів залишається нереалізованою – 171, з яких 114 не виконуються, а 57 були припинені або втратили чинність у зв'язку із завершенням терміну дії. Окрім того, реалізацію ще 11 договорів було призупинено внаслідок збройної агресії Росії. Наведені на рисунку показники свідчать про наявність істотних інституційних, правових та організаційних бар'єрів у сфері реалізації проєктів публічно-приватного партнерства, що зумовлює необхідність удосконалення механізмів їх підготовки, впровадження та супроводу [13].



Рисунок. Стан здійснення ДПП в Україні

Механізм державно-приватного партнерства обґрунтовано є одним із найефективніших інструментів розвитку як на державному, так і на місцевому рівнях [15].

За умов обмеженості фінансових ресурсів територіальних громад, саме ДПП забезпечує можливість залучення приватного капіталу, модернізації інфраструктурних

об'єктів та стимулювання економічного зростання, водночас сприяючи підвищенню якості життя населення. Сукупність переваг ДПП доцільно систематизувати за кількома ключовими напрямками. По-перше, йдеться про скорочення термінів реалізації проєктів, оскільки приватний партнер зацікавлений у якнайшвидшому введенні об'єкта в експлуатацію та отриманні доходу. По-друге, оптимізація початкових інвестиційних витрат досягається завдяки прагненню інвестора мінімізувати капітальні вкладення без втрати ефективності. По-третє, забезпечується зниження операційних витрат унаслідок впровадження якісних та надійних інфраструктурних рішень. Важливою перевагою є також орієнтація на якість, що підкріплюється контрактними зобов'язаннями та санкційними механізмами. Окрім того, ДПП стимулює впровадження інноваційних підходів у процесах будівництва та управління об'єктами інфраструктури, що зумовлено досвідом і технологічними можливостями приватного сектору. Значний економічний ефект проявляється у створенні робочих місць, зростанні бюджетних надходжень та впливі на суміжні галузі економіки. Не менш важливим є ефективний розподіл ризиків між партнерами, що дає змогу зменшити навантаження на публічний сектор, зберігаючи за ним стратегічний контроль. Окремо потрібно відзначити розширення фінансових можливостей громад, які отримують змогу реалізовувати декілька проєктів одночасно та здійснювати оплату поступово.

Водночас спрощене сприйняття ДПП як універсального інструменту вирішення складних соціально-економічних проблем не є правильним. Насправді договори ДПП, зокрема концесійні, належать до найскладніших форм контрактних відносин між публічним і приватним секторами. Їх ефективна реалізація потребує високого рівня інституційної спроможності держави, наявності професійних кадрів, здатних забезпечувати належний супровід, контроль і моніторинг проєктів упродовж усього життєвого циклу.

Відсутність належних механізмів контролю, прозорих процедур визначення істотних умов договорів, може призвести до виникнення істотних ризиків і негативних довгострокових наслідків. З огляду на це, формування ефективної екосистеми державно-приватного партнерства в Україні потребує реалізації комплексних заходів, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності, удосконалення нормативно-правового забезпечення, розробку чітких методичних підходів до підготовки та реалізації проєктів, а також посилення механізмів захисту прав та інтересів інвесторів [9].

В Україні сформовано базовий комплекс законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, потрібних для реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Окрім цього, Міністерством економіки України розроблено методичні рекомендації щодо практичного застосування механізму ДПП, які покликані забезпечити підтримку та уніфікацію підходів у діяльності публічних органів влади під час підготовки та впровадження відповідних проєктів [10].

До переліку основних нормативно-правових актів, що регулюють сферу державно-приватного партнерства в Україні, належать ключові законодавчі та підзаконні акти, які формують правові, організаційні та процедурні засади його реалізації. Зокрема, базове регулювання забезпечують положення Цивільного кодексу України

[4], а також спеціальні закони, серед яких Закон України "Про публічно-приватне партнерство" [2], Закон України "Про концесію" [3] та Закон України "Про публічні закупівлі" [1], які визначають загальні та спеціальні механізми взаємодії держави й приватного сектору.

Важливу роль відіграють підзаконні нормативні акти Кабінету Міністрів України, зокрема "Про внесення змін до Порядку проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства" [6]; Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 р.; Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.2023 р. "Про затвердження Порядку прийняття рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства" [7]; Наказ Міністерства економіки України від 14.12.2021 р. "Про затвердження Методики аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства" [9] та інші.

Закон України "Про концесію" [3] визначає правові засади передачі об'єктів державної та комунальної власності у концесійне користування. Його положення регламентують організаційні, економічні та правові умови здійснення концесійної діяльності, встановлюють порядок підготовки, укладення та виконання концесійних договорів, а також процедури відбору концесіонерів. Окрім того, закон визначає вимоги до об'єктів концесії та особливості їх подальшої експлуатації в межах договірних зобов'язань.

Закон України "Про публічні закупівлі" [1] формує нормативну основу здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальних громад, зокрема і в контексті реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Його дія поширюється також на закупівлі фінансових послуг, включаючи надання кредитів і гарантій, а також на послуги, що супроводжують підготовку та реалізацію інвестиційних проєктів, зокрема і проєктів ДПП і концесійних ініціатив. Водночас варто зазначити, що на відміну від підходів, характерних для права Європейського Союзу, українська правова система розмежовує регулювання ДПП та публічних закупівель, формуючи окремий масив спеціального законодавства у сфері державно-приватного партнерства і концесій. Така модель включає базовий закон про ДПП, спеціальний закон про концесії та систему підзаконних нормативно-правових актів, що деталізують окремі процедурні аспекти. У науковій та практичній площині при цьому залишається дискусійним питання доцільності функціонування окремого закону про ДПП, який не охоплює концесійні відносини. Адже, значна частина механізмів співпраці, що формально не належать до концесій (зокрема управлінські моделі, спільна діяльність тощо), вже частково врегульована іншими галузевими нормативно-правовими актами, що створює певну фрагментарність правового регулювання [17].

Також законом передбачено запровадження єдиної електронної платформи, яка забезпечуватиме комплексне управління всіма етапами реалізації проєктів державно-приватного партнерства – від ініціювання та публікації інформації про проєкт до проведення конкурсного відбору і укладення відповідних договорів. Такий підхід спрямований на підвищення прозорості процедур, спрощення доступу до інформації та мінімізацію адміністративних бар'єрів.

Важливим інституційним нововведенням є також розширення можливостей фінансування проєктів ДПП за рахунок залучення донорських ресурсів і міжнародної технічної допомоги як на підготовчому етапі, так і на етапі реалізації. Законодавчо закріплено, що джерелами фінансування можуть виступати кошти міжнародних організацій, іноземних держав, фінансових установ та спеціалізованих фондів. Це формує передумови для впровадження механізму змішаного фінансування, який передбачає поєднання приватного капіталу з державними ресурсами та міжнародною підтримкою. Отже, інтеграція цифрових інструментів управління та диверсифікація джерел фінансування створюють підґрунтя для підвищення ефективності, прозорості та інвестиційної привабливості проєктів державно-приватного партнерства в Україні.

Антимонопольний комітет України відіграє важливу роль у забезпеченні дотримання принципів добросовісної конкуренції у сфері державно-приватного партнерства, здійснюючи контроль за відповідністю певних проєктів вимогам антимонопольного законодавства. Його діяльність спрямована на недопущення спотворення конкуренції та створення рівних умов участі для всіх суб'єктів господарювання. Окремого значення набуває функціональне посилення інституційної ролі Антимонопольного комітету України у новому законі, зокрема через утворення спеціалізованої Комісії з розгляду скарг щодо порушень законодавства у сфері проведення конкурентних процедур відбору приватного партнера. Такий механізм забезпечує підвищення прозорості конкурсних процедур та ефективний захист прав учасників ринку. Загалом, ефективне функціонування системи антимонопольного контролю у сфері ДПП охоплює не лише захист економічної конкуренції та протидію проявам недобросовісної конкуренції, але й контроль за дотриманням правил надання державної допомоги та процедур публічних закупівель. У цьому контексті збереження рівних умов доступу до участі в проєктах державно-приватного партнерства є ключовою передумовою формування конкурентного середовища, підвищення їхньої інституційної стійкості [1].

Новий закон закріплює можливість реалізації проєктів у стратегічно важливих галузях, зокрема в оборонній промисловості, житловому будівництві, охороні здоров'я та освіті, а також в енергетиці й секторі поводження з відходами, включаючи застосування механізмів гібридного фінансування. Така диверсифікація сфер застосування ДПП створює передумови для активнішого залучення іноземного капіталу у взаємодії з державою, зокрема через формування консорціумів або створення локалізованих бізнес-структур [8]. Важливим аспектом є також законодавче закріплення можливості набуття приватними партнерами права власності на об'єкти, що реалізуються в рамках ДПП, що істотно підвищує інвестиційну привабливість таких проєктів та стимулює довгострокову участь бізнесу.

З огляду на трансформацію регуляторного середовища, іноземним інвесторам доцільно адаптувати власні підходи до участі у державно-приватному партнерстві. Особливу увагу доцільно приділяти ранньому налагодженню комунікації з органами державної влади та місцевого самоврядування ще на етапі формування проєктних ініціатив. Важливим напрямом також є роз-

роблення прикладних технічних рішень і фінансових моделей, які можуть бути інтегровані у публічні інвестиційні програми. Окрім того, інвесторам потрібно здійснювати системний моніторинг стратегічних документів розвитку та переліків пріоритетних об'єктів, зокрема у сфері післявоєнного відновлення.

Важливим є використання інституційних механізмів впливу на формування державної політики, зокрема через участь у робочих групах, консультативних процесах та надання експертної підтримки органам влади. Водночас необхідною умовою ефективної участі у проєктах є наявність належної юридичної експертизи для забезпечення якісного структурування договорів, оцінювання податкових наслідків та мінімізації ризиків. Поряд із цим, інвесторам варто приділяти увагу аналізу нових секторів інвестування та постійному відстеженню змін у нормативно-правовому регулюванні, зокрема підзаконних актів, що деталізують механізми реалізації державно-приватного партнерства.

Безперервне зміцнення інституційної спроможності у сфері державно-приватного партнерства в Україні виступає ключовою передумовою для формування та реалізації якісно підготовлених, структурованих і довгостроково стійких інфраструктурних проєктів. Координація та супровід політики у сфері ДПП покладені на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, яке забезпечує формування відповідного регуляторного та організаційного середовища.

Важливу роль у розвитку екосистеми державно-приватного партнерства відіграє Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства, що функціонує у межах Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України та виступає спеціалізованим інститутом. Основна діяльність Агенції спрямована на підготовку до впровадження інвестиційно привабливих та якісно структурованих проєктів ДПП у різних секторах економіки. Зокрема, Агенція забезпечує ідентифікацію перспективних проєктів, надає консультативну підтримку органам державної влади та місцевого самоврядування у розробленні концептуальних документів і техніко-економічних обґрунтувань, а також координує співпрацю з національними та міжнародними експертами. Водночас значна увага приділяється розвитку професійних компетенцій учасників процесу ДПП шляхом організації навчальних заходів, семінарів, тренінгів і конференцій. Отже, Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства виконує функцію ключового центру експертизи, забезпечуючи підвищення якості підготовки та реалізації проєктів, а також сприяючи зміцненню інституційної спроможності публічного сектору. У контексті розвитку потенціалу у сфері підготовки інвестиційних ініціатив Агенція активно взаємодіє з Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України, що дає змогу посилювати процеси післявоєнної відбудови та модернізації інфраструктури.

Серед ключових напрямів підвищення інституційної спроможності та забезпечення належної якості підготовки проєктів державно-приватного партнерства доцільно виокремити такі:

1. Ідентифікація проєктів ДПП. Ініціацію проєктів здійснюють суб'єкти публічного сектору шляхом подання концепцій публічних інвестиційних проєктів. На цій основі Агенція ДПП проводить їх відбір, ґрунту-

ючись на попередньому комплексному оцінюванні потенціалу, економічної доцільності та відповідності встановленим критеріям реалізації на умовах державно-приватного партнерства.

2. Розвиток інституційної спроможності ініціаторів проєктів. У взаємодії з публічними ініціаторами Агенція ДПП сприяє формуванню сталих комунікаційних мереж між усіма зацікавленими сторонами, створюючи передумови для реалізації пілотних ініціатив. Важливим компонентом є організація навчальних заходів, тренінгів та сертифікаційних програм за участі міжнародних партнерів (зокрема, IFC, World Bank, PPIAF, UNECE), що сприяє підвищенню професійного рівня учасників процесу.
3. Комплексна підтримка підготовки та реалізації проєктів. Агенція ДПП забезпечує всебічний організаційний і консультативний супровід проєктів ДПП і концесій, включаючи розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, інституціями фінансування розвитку, а також урядовими й неурядовими структурами іноземних держав. Така взаємодія спрямована на формування якісно структурованих, економічно обґрунтованих та своєчасно реалізованих публічних інвестиційних проєктів.

Отже, інституційна підтримка з боку Агенції ДПП є визначальним чинником забезпечення ефективності впровадження механізмів державно-приватного партнерства та підвищення інвестиційної привабливості відповідних проєктів в Україні.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Одним із інструментів, який дасть змогу залучити в державний сектор додаткові інвестиційні ресурси та сприятиме розвитку партнерських відносин держави та бізнесу, – є державно-приватне партнерство, яке є актуальною формою співробітництва між державними та приватними партнерами та нагальною вимогою сьогодення. Водночас ДПП сьогодні розглядають як інноваційний інструмент розвитку територіальних утворень місцевого та регіонального рівнів. Удосконалення законодавства та постійне підвищення інституційного потенціалу у сфері ДПП в Україні є основою для підготовки й впровадження якісно структурованих сталих інфраструктурних проєктів ДПП. Аналіз стану нормативно-правового забезпечення довів, що попри наявність розвиненої законодавчої бази, для практики реалізації ДПП в Україні характерний низький рівень ефективності, що проявляється у значній частці нереалізованих або призупинених проєктів. Виявлено, що основними стримуючими чинниками є складність процедур, недостатня координація між органами влади, обмеженість управлінських компетенцій, а також недосконалість механізмів захисту інтересів інвесторів. Водночас ухвалення оновленого законодавства у сфері державно-приватного партнерства створює передумови для підвищення прозорості, спрощення процедур та розширення сфер застосування цього інструменту.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності державно-приватного партнерства в Україні потребує комплексного підходу, який передбачає зміцнення інституційної спроможності органів влади, удосконалення механізмів координації між ними, впровадження сучасних цифрових інструментів управління проєктами, а також активізацію співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та донорами. Особливого значення набуває розвиток державно-приватного партнерства на регі-

ональному та місцевому рівнях, що сприятиме ефективнішому задоволенню потреб територіальних громад.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у поглибленому дослідженні механізмів взаємодії органів публічної влади у сфері ДПП, оцінюванні ефективності нових законодавчих змін, а також розробленні практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційних фінансових інструментів і моделей партнерства. Окремого дослідження потребують питання цифровізації процесів управління ДПП, а також адаптації міжнародного досвіду до умов післявоєнного відновлення України.

References

1. Верховна Рада України. (2015). Про публічні закупівлі. Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
2. Верховна Рада України. (2025). Про публічно-приватне партнерство. Закон України від 19 червня 2025 р. № 4510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-IX#Text>
3. Верховна Рада України. (2019). Про концесію. Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-IX#Text>
4. Вдовенко, Ю., & Волошина, Н. (2020). Використання механізмів державно-приватного партнерства в розвитку регіонів. *Економіка та держава*, 6, 34–38. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.6.34>
5. Дяченко, О. (2024). Державно-приватне партнерство як інструмент розвитку публічної інфраструктури. *Економіка та держава*, 1, 75–80. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2024.1.XX>
6. Кабінет Міністрів України. (2020). Про внесення змін до Порядку проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства, в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 294. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2020-%D0%BF#Text>
7. Кабінет Міністрів України. (2023). Про затвердження Порядку прийняття рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства", від 8 лютого 2023 р. № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023-%D0%BF#Text>
8. Крилов, Д. В. (2022). Концептуальні основи державно-приватного партнерства. *Проблеми сучасних трансформацій: економіка та управління*, 4. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-03>
9. Міністерство економіки України довілля та сільського господарства. (2021). Про затвердження Методики аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства", від 14 грудня 2021 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0021-22#Text>
10. Мельник, О. В. (2021). Механізми реалізації державно-приватного партнерства в системі публічного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.XX>
11. Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України. (2025). Загальний огляд державно-приватного партнерства. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail/c5fe4de5-3213-413e-ac82-71fef98f6933?lang=ukUA&isSpecial=True&title=OznakiDerzhavnoprivatnogoPartnerstva>
12. Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. Website of the World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needsassessment-released>
13. Панченко, А. Яковенко, І., & Марухленко, О., (2024). Державно-приватне партнерство як стратегічний напрям співпраці суб'єктів господарювання та органів державного та регіонального управління. *Економічний простір*, 204, 356–362. <https://doi.org/10.30838/EP.204.356-362>

14. Стан здійснення ДПП в Україні. (2026). URL: <https://me.gov.ua/documents/detail?lang=uk-ua&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=stanzdiisnenniadppvukra-ini&isSpecial=true>
15. OECD. (2018). Subnational public-private partnerships: Meeting infrastructure challenges. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264304864-en>
16. Shchur, R., & Kropelnyskiy, A. (2023). Features of public-private partnership implementation at the regional level. *The Actual Problems of Regional Economy Development*, 1(19), 219–226. <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.219-226>
17. Transparency International Ukraine. (2023). Державно-приватне партнерство в Україні: аналіз, ризики та перспективи. URL: <https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2023/09/Derzhavno-pryvatne-partnerstvo-yak-instrument-vidbudovy-Ukrayiny-doslidzhennya-TIU-1.pdf>

V. V. Oliyarnyk, D. M. Biriushov

Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

INSTITUTIONAL AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS AT THE REGIONAL LEVEL

Introduction. Since 2017, Ukraine has been implementing a consistent public policy aimed at ensuring the principles of sustainable development and the provision of public-private partnership (PPP) mechanisms in line with best international practices. The Government of Ukraine identifies PPP as one of the key instruments for stimulating investment processes in the development of both economic and social infrastructure.

At the same time, the effective functioning of PPP as a tool for enhancing investment activity and attracting private capital to strategically important sectors of the state is possible only under conditions of balanced interests between the public and private sectors. Although large-scale infrastructure projects remain a priority for central government authorities, infrastructure investment is equally important at the regional level. Regional authorities are responsible for providing a wide range of basic and socially essential infrastructure services.

The potential for implementing PPP projects at the regional level is significant. The involvement of the private sector through public-private partnership mechanisms at regional and local levels can ensure infrastructure modernization, improve the quality of public services, and create additional opportunities for the development of entrepreneurial activity.

Materials and Methods. The background of the study includes Ukrainian legislation regulating public-private partnerships, official publications of central executive bodies, analytical reports of international organizations, and contemporary academic literature. In addition, statistical data and analytical materials on the implementation of PPP projects in Ukraine were used, ensuring the comprehensiveness and reliability of the research findings.

The methodological framework is based on a combination of general scientific and applied research methods. The dialectical approach was applied to examine the essence of PPP and their development patterns in the context of Ukraine's post-war economic recovery. A systems approach was used to conceptualize PPPs as a multi-level governance mechanism involving public authorities, local governments, and the private sector. Analysis and synthesis were employed to systematize theoretical perspectives and practical aspects of PPP implementation, as well as to process statistical information on ongoing projects. The comparative approach was used to benchmark Ukraine's PPP practices against international experience, particularly in infrastructure development and investment mobilization. The formal-legal method was applied to analyze the regulatory framework governing PPPs, including primary and subordinate legislation defining institutional responsibilities and project implementation procedures. The generalization method was used to derive conclusions and formulate policy recommendations for improving the institutional framework of public-private partnerships.

Analysis of Literary Sources. The development and implementation of public-private partnerships in Ukraine is widely addressed by international organizations, national institutions, and analytical centers. A key contribution to understanding the role of PPPs is provided in a joint document by the Cabinet of Ministers of Ukraine, the World Bank, the European Commission, and the United Nations, which highlights Ukraine's significant financing needs and the importance of private sector involvement in reconstruction.

World Bank and other international reports emphasize the effectiveness of PPP in infrastructure development, improving public services, and supporting economic growth under constrained public budgets. These studies underline key benefits such as cost efficiency, risk sharing, innovation, and increased investment attractiveness.

National reports, particularly from the Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine, reveal a gap between the number of signed PPP agreements and their actual implementation, indicating governance, monitoring, and institutional capacity challenges.

Legal aspects of PPP are also widely discussed in academic literature, which points to fragmentation in the regulatory framework and partial misalignment with European standards. Recent legislative reforms, including the Law of Ukraine "On Public-Private Partnership", aim to simplify procedures, promote small-scale PPPs, and introduce hybrid finance models.

Finally, current research highlights the need to strengthen institutional capacity, improve methodological support, and enhance project preparation systems with the involvement of state and international partners.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. A number of important issues remain insufficiently explored. In particular, further investigation is required into the clear delineation of responsibilities between central government authorities and local self-government bodies in the implementation of PPP projects, as well as the improvement of inter-institutional coordination mechanisms across different levels of governance.

The practical application of existing institutional and legal mechanisms under conditions of decentralization and post-war recovery also requires further analysis, which underscores the need to adapt the institutional PPP model to contemporary challenges.

Results. The formation of an effective public-private partnership ecosystem in Ukraine requires the implementation of comprehensive measures aimed at strengthening institutional capacity, improving the regulatory and legal framework, developing clear methodological approaches to project preparation and implementation, and enhancing mechanisms for protecting the rights and interests of investors. Continuous strengthening of institutional capacity in the field of public-private partnerships in Ukraine is a key prerequisite for the development and implementation of well-prepared, structured, and long-term sustainable infrastructure projects. Among the key directions for strengthening institutional capacity and ensuring the proper quality of public-private partnership project preparation, the following can be identified: identification of PPP projects; development of the institutional capacity of project initiators; comprehensive support for project preparation and implementation.

Discussion. The public-private partnership mechanism is widely recognized as one of the most effective tools for development at both national and local levels. In conditions of limited financial resources of territorial communities, PPPs enable the attraction of private capital, the modernization of infrastructure assets, and the stimulation of economic growth, while simultaneously contributing to improved quality of life for the population. The set of PPP advantages can be systematically grouped into several key dimensions.

PPP promote the adoption of innovative approaches in infrastructure construction and management processes, driven by the experience and technological capabilities of the private sector. Equally important is the efficient allocation of risks between partners, which reduces the burden on the public sector while preserving its strategic control. It is also worth noting the expansion of fiscal capacity of local communities, enabling them to implement multiple projects simultaneously and to make payments on a phased basis.

At the same time, a simplified perception of PPP as a universal solution to complex socio-economic problems is not accurate. In reality, PPP agreements, particularly concession contracts, represent some of the most complex forms of contractual arrangements between the public and private sectors. Their effective implementation requires a high level of institutional capacity, as well as qualified and integrity-driven personnel capable of ensuring proper project preparation, oversight, and monitoring throughout the entire project lifecycle.

Conclusions. Improving legislation and continuously strengthening institutional capacity in the field of public-private partnership in Ukraine are fundamental prerequisites for the preparation and implementation of well-structured and sustainable infrastructure projects. An analysis of the regulatory framework shows that, despite the existence of a relatively developed legal base, PPP implementation in Ukraine is characterized by low efficiency, reflected in a significant share of unimplemented or suspended projects. The main constraining factors include procedural complexity, insufficient coordination between public authorities, limited managerial capacity, and weaknesses in mechanisms for protecting investors' interests. At the same time, the adoption of updated PPP legislation creates conditions for greater transparency, simplified procedures, and an expanded scope for applying this instrument.

It is substantiated that improving the effectiveness of PPP in Ukraine requires a comprehensive approach, including strengthening the institutional capacity of public authorities, enhancing coordination mechanisms between them, introducing modern digital project management tools, and intensifying cooperation with international financial institutions and donors.

Keywords: public-private partnership; public authorities; regional level; local self-government bodies; normative-legal acts; investment activity.